

שם המרצה: ד"ר שלגי בועז

שם הקורס: ידוע ולא-ידוע בפסיכותרפיה דינאמית

קוד קורס: 60-700-01

סוג הקורס: בחירה

שנת לימודים: תשס"ח סמסטר: א' היקף שעות: 2 ש"ס.

א. מטרת הקורס:

התלמידים יכירו את מושגי הטראומה והדיסוציאציה כפי שממושגים בפסיכואנליזה, ואת מנגנון כפיית החזרה. התלמידים יכירו את האפשרויות השונות הקיימות בטיפול פסיכודינאמי להתמודד עם מנגנון כפיית החזרה. התלמידים יכירו את האפשרויות השונות הקיימות בטיפול פסיכודינאמי להתמודד עם חלקים דיסוציאטיביים בנפש. התלמידים יכירו את המשגות פסיכואנליטיות שונות של תנועה בין ידוע ללא-ידוע, ואת תרומתן האפשרית לטיפול.

ב. תיאור הקורס:

הקורס יעסוק השנה באופן שבו התנועה בין ידיעה ואי-ידיעה מאפשרת הגעה אל החלקים הכאובים ביותר, הדיסוציאטיביים ביותר והבלתי-ניתנים לחלימה בנפשו של המטופל. כאשר הנפש עוברת טראומה – כאירוע, כתהליך התפתחותי או אפילו מתוך מפגש עם פנטזיה בלתי-נסבלת, נוצרים בה חלקים בלתי-אפשריים ומאיימים עד מאוד. בעקבות כך, נעצרת התנועה הנפשית של האדם. בטיפול, המטופל כמה לגעת בחלקים אלה, על-מנת להצליח להשיב לעצמו את חופש החוויה, או, במילים של אוגדן: "לחלום את עצמו אל תוך הקיום", אך הוא גם מלא אימה ממגע זה. מאחר שחלקים אלה, למרות האימה שבהם, הם שואפי חיים, הרי שהם חותרים כול העת להופיע בטיפול. עם זאת, הופעה זו עשויה להיחווה כטראומטית וכואבת מדי, לחזק את מנגנון הדיסוציאציה ולהגביר את הקיפאון הנפשי. פרדוקס זה של לגעת אך לא לגעת, לחזור אך לא לחזור, מלווה את הטיפול, ומשפיע באופן עצמתי על האופן שבו המטופל והמטפל חווים כול אחד את עצמו ואת מערכת היחסים שנוצרת ביניהם. יכולתם של המטפל והמטופל לייצר מחדש את התנועה בין הידוע ללא-ידוע מאפשרת הגעה אל החומרים הנפשיים הכאובים ביותר לא כהגעה חזרתית, אלא כהגעה מחדשת – The present moment of the past (בלשונו של אוגדן) או Authentically remembered past, (בלשונו של ברומברג) – ובכך משחררת את המטופל מסיוט מתמשך ומחדשת את יכולת הצמיחה וההתפתחות שלו.

מהלך השיעורים: השיעורים יועברו על ידי הרצאות פרונטליות משולבות בקריאה צמודה של המאמרים הנלמדים בקורס.

תכנית ההוראה:

שיעור ראשון ושני: נושא השיעור: כפיית החזרה, פרדוקס ומפגש.

תומר הקריאה: Paul Russel: The Role of Paradox in Repetition

Compulsion

שיעור שלישי ורביעי: נושא השיעור: הפחד מאי-הידיעה ומהיצירה המשותפת של ידיעה.

תומר הקריאה: אוגדן, ת: "זיהוי שגוי והפחד מפני אי ידיעה".

שיעור חמישי ושישי: נושא השיעור: "ידיעה התייחסותית אימפליציטית", רגעי-עכשיו ורגעי מפגש.

חומר הקריאה: Stern and all: Non-interpretive mechanism in

psychoanalytic therapy: the 'something more' than interpretation

שיעור שביעי ושמיני: נושא השיעור: פחד מהתמוטטות, רגרסיה והעצמי האמיתי

חומר הקריאה: ויניקוט: פחד מהתמוטטות.

שיעור תשיעי ועשירי: נושא השיעור: הלא ידוע במשנתו של ביון:

חומר הקריאה: Ogden: Intuiting the truth of what happening

שיעור אחד-עשר ושנים-עשר: נושא השיעור: האופן שבו המטופל והמטפל הולכים יחד אל חלקיו הבלתי-נסבלים של המטופל.

חומר הקריאה: Bromberg: One need not be a house to be haunted

שיעור שלושה עשר: סיכום: המפגש האינטרסובייקטיבי עם הטראומה והדיסוציאציה.

ג. דרישות קדם: אין.

ד. חובות / דרישות / מטלות: התלמידים ידרשו לכתוב עבודה בסיום הקורס.

ה. מרכיבי הציון הסופי: עבודה מסכמת - 100%

ו. רשימת קריאה:

Russel, P. (1998): The Role of Paradox in Repetition Compulsion. In: Teicholtz, J. and Kriegman, D (Eds): Trauma, Repetition and Affective Regulation: The Work of Paul Russel

אוגדן, ת: זיהוי שגוי והפחד מפני אי ידיעה. בתוך: הקצה הפרימיטיבי של החוויה. עמ' 158-144.

Stern, D. & all (1998): Non-Interpretive Mechanism in Psychoanalytic Therapy: The 'Something More' Than Interpretation. Int. J. of Psycho-Anal., 79, 903-921

ויניקוט, ד. וו. (1963): פחד מהתמוטטות. בתוך: עצמי אמיתי, עצמי כוזב. תל-אביב, עם-עובד, 2009, עמ' 287-300.

Ogden, T.H. (2016): Intuiting the Truth of What's Happening: On Bion's "Notes on Memory and Desire". In: Reclaiming Unlived Life: Experiences in Psychoanalysis. pp. 71-92

Bromberg, P. (2006): One Need Not Be a House to Be Haunted. In: Awakening the Dreamer. pp. 153 – 173

ז. שם הקורס באנגלית:

Between Known and Unknown in Psychoanalytic Psychotherapy